

Vállalkozó egyetemek Magyarországon

Az OECD HEInnovate kutatás első tapasztalatai

Hogyan lehet egy egyetem vállalkozó? Mit jelent ez a 21. században? Mi a HEInnovate? Miért vállalkozott néhány egyetem, hogy nemzetközi és magyar szakértői csoportok vizsgálják intézményük vállalkozásfejlesztő és innovációs-kutatási potenciálját? Erre ad választ az alábbi rövid összefoglaló.

VÁLLALKOZÓ EGYETEMEK

Európában és a világon a felsőoktatási intézmények korábbi oktatói-kutatói küldetése megváltozott, feladatkörei bővültek, a vele szemben támasztott elvárások nőttek. Felértékelődött annak megítélése, hogy az intézmények milyen választ adnak a közösség társadalmi és gazdasági kihívásaira: mennyire segítik elő a társadalmi mobilitást és a hátrányos helyzetű csoportok szélesebb körű hozzáférését a felsőoktatáshoz, mit tesznek a diplomások foglalkoztathatósága érdekében, rövid- és hosszú távon hogyan járulnak hozzá a nemzetgazdasági növekedéshez és a helyi fejlődéshez, valamint miként ösztönzik új vállalkozások létrejöttét és a meglévő cégek innovációját.

Mindezen kihívásokra választ adhat **az innovatív, vállalkozó szellemű** egyetem létrejötte. Számos módja és összetevője lehetséges annak, hogy mitől válik vállalkozóvá, innovatívvá egy felsőoktatási intézmény. Először is: rendelkezik-e vállalkozói-innovációs stratégiával, ezt hogyan kommunikálja és valósítja meg intézményen belül és környezetében? Hogyan gazdálkodik a forrásokkal és hogyan fejleszti szervezeti kapacitásait? Milyen módon von be külső partnereket a vezetésbe és az irányításba? Hogyan teremt szinergiákat az oktatás, a kutatás és a társadalmi szerepvállalás (az ún. „harmadik küldetés”) között és miként fejleszti tovább azokat? Hogyan kapcsolódik nemzetközi szakmai hálózatokhoz, miként mélyíti meglévő nemzetközi partnerkapcsolatait a közös tanulás érdekében? Hogyan fejleszti a vállalkozókésztséget az oktatási tevékenység révén, valamint elősegíti-e start-up, spin-off vállalkozások

támogatásával a vállalkozó szellemű hallgatóvá és oktatóvá/kutatóvá válást? És végül miként növeli a meglévő cégek innovációs kapacitását, és hogyan forgatja vissza tevékenységeibe a piaci elvárásokat a tudáscsere által?

HEINNOVATE

A vállalkozó egyetemé válás elősegítése és ösztönzése érdekében az Európai Bizottság Oktatási és Kulturális Főigazgatósága, valamint az OECD támogatásával jött létre a HEInnovate platform (<https://heinnovate.eu/>), amely egy önrértékelést segítő kérdőív az egyetemek, felsőoktatási intézmények vállalkozókésztségének, innovációs potenciáljának vizsgálatára. A HEInnovate portálon elérhető az egyének vagy csoportok által ingyenesen kitölthető kérdőív, amely lehetőséget nyújt az intézmények számára, hogy képet kapjanak arról, hogy különböző területeken (vezetés, szervezeti kapacitás, oktatás-képzés, vállalkozói utak támogatása, nemzetköziesítés, tudáscsere, valamint hatásvizsgálatok) milyen eredményeket értek el, hol tartanak, milyen kihívások előtt állnak. A kitöltések kiértékelése segítséget nyújt az innovációs stratégia megalkotásában és cselekvési tervek kidolgozásában. A honlapon ajánlások, valamint segédanyagok, útmutatók is olvashatók az intézményen belüli problémafeltáró, stratégiaalkotó műhelyek szervezéséhez.

HEINNOVATE MAGYARORSZÁGON

2014-ben az első intézményközi bemutató HEInnovate műhelyen (melyet a Tempus Közalapítvány szervezett meg) 20 magyar és nemzetközi felsőoktatási intézmény vett

részt. A következő évben 5 egyetem képviselője kapott lehetőséget az Európai Bizottság által biztosított HEInnovate tréner képzőjén való részvételre.

2015 őszén az **Emberi Erőforrások Minisztériuma** megállapodott az **Európai Bizottság Oktatási és Kulturális Főigazgatóságával** és a **Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezettel (OECD)**, hogy az említett szervezetek szakértői 2016 folyamán a magyar felsőoktatási intézmények körében végeznek egy, az intézmények vállalkozókésztségét, innovációs-kutatási potenciálját vizsgáló, a lehetőségeket és kihívásokat feltáró, HEInnovate szempontrendszert alkalmazó kutatást és az alapján országjelentést készítenek. A kutatás magyarországi koordinátori feladatait a Tempus Közalapítvány látja el.

Az OECD vezette magyar és nemzetközi szakértőkből álló delegáció szakmai látogatásaira 2016. február 29. és március 8. között került sor. A másfél hetes programban szerepelt egy látogatás a Graphisoft parkban és a Kitchen Budapestnél, valamint 5 felsőoktatási intézményben (Debrecenben, Egerben, Győrben, Gödöllőn és a Semmelweis Egyetemen) zajlott egynapos helyszíni látogatások alkalmával intézményenként mintegy 25-30 fő célzott fókuszcsoportos interjúja valósult meg.

A látogatások és interjúk, valamint a kérdőívek alapján áprilisra készültek el a szakértők első visszajelzései a minisztérium, a szakmai szervezetek és a mélyebb kutatásban részt vevő intézmények számára. 2016. április-május folyamán zajlik 3 esettanulmány elkészítése, illetve a hallgatói és a vezetői kérdőívek kiküldése és kiértékelése.



Az összegző és ajánlásokat megfogalmazó jelentés megjelenése és a kutatás eredményeit, jó gyakorlatait bemutató diszseminációs konferencia 2016 őszén várható. A rendezvényre a felsőoktatási intézmények érintett munkatársait és szakmai szervezetek képviselőit várják.

A magyarországi HEInnovate kutatás hozadékai

- Magyarország részvétele egy nemzetközi kezdeményezésben (eddig BG, PL, IRL és NE)
- A kutatás eredményének nemzetközi publikációja és promóciója
- A kiválasztott egyetem európai szintű reklámja
- Intézményeken belüli párbeszéd és gondolkodás megindulása
- Visszajelzés az EMMI-nek a jó példákrol és kihívásokról, javaslatokkal
- Magyarországi jó példák európai szintű terjesztése
- Több magyar szereplő bekapcsolódása a HEInnovate nemzetközi hálózatba



Miért volt hasznos a kutatásban részt vevő intézmények számára, hogy nemzetközi és magyar szakértői csoportok vizsgálták intézményük vállalkozásfejlesztő és innovációs-kutatási potenciálját?

„Az **Eszterházy Károly Főiskola** számára a HEInnovate felmérés egy nagyon jó lehetőség a belső kommunikáció erősítésére, a vállalkozó szellemű egyetem kérdéskörének átgondolására, új irányok kijelölésére. Fontosak és elgondolkodtatóak a kérdőívre érkező válaszok is. A folyamatos átalakulásban ez az eszközrendszer segít új irányok és utak kijelölésében.”

Prokajné Szilágyi Ibolya

„A **Semmelweis Egyetem** HEInnovate kutatással és eredményeinek felhasználásával kapcsolatos célja összhangot teremteni a külföldi szervezeti egységek céljai és működése között. Szeretnénk az egyetemen az innovációs kultúrát támogatni mind az akadémiai, mind az adminisztratív menedzsment működésében. Az innovációs szemlélet nyitottságot és rugalmasságot jelent az új kihívásokra, illetve a megfelelő válaszok kialakításának képességére.

A HEInnovate kutatás egy használható keretrendszert adott az erősségek és a gyengeségek felismeréséhez, ezzel is segítve a vállalkozó egyetemé válást.”

Farkas Lilla

„Ahogy a győri gazdaság, illetve a város térszervező ereje, úgy a **Széchenyi István Egyetem** hatása is messze túlterjed a város, a nagytérség határain. A HEInnovate vizsgálatban azért vett részt az egyetem, hogy a nemzetközi szakértők visszajelzései és javaslatai alapján még jobban tudjuk szélesíteni és elmélyíteni a vállalati szektorral való együttműködésünket, a start-up-ok fejlesztését, támogatását szolgáló ökoszisztéma építését, valamint az egyetem nemzetköziesítési tevékenységeinek bővítését. Mindennek alapján új programokat és akciókat kíván indítani a Széchenyi István Egyetem a „vállalkozó egyetemé” alakulás érdekében.”

Dőry Tibor

„A **Debreceni Egyetem** elkötelezett a felsőoktatás és az üzleti szféra kapcsolatának fejlesztésében. Célunk, hogy a HEInnovate segítségével széles körben hangsúlyozzuk a vállalkozói kompetenciák fontosságát és népszerűsítsük az értékelés során azonosított kezdeményezéseket. A jövőben szeretnénk további, a vállalkozói készségek elsajátítását támogató programokat indítani és ezen keresztül az egyetem harmadik missziójában foglalt tevékenységeinket bővíteni.”

Bene Tamás

„A **Szent István Egyetemen** egyre fontosabbá válik az egyetemen belüli kutatócsoportok működése során, illetve más felsőoktatási intézményekkel, akadémiai és egyéb kutatóintézetekkel történő tudományos együttműködés mellett a gazdasági szféra felé történő nyitás, ezért erősíteni kell az innovációs szemléletet, valamint azon kutatási célokat, melyek valós, gazdaságilag hasznosítható kimeneteket produkálnak. Célunk, az olyan tudás megszerzése és elmélyítése, amellyel szolgáltató és innovatív egyetemé válhat a Szent István Egyetem. Ennek reményében csatlakoztunk a HEInnovate programhoz.”

Ambriskó Gabriella

BESZE SZILVIA

Tempus Közalapítvány, Felsőoktatási egység

